

Р І Ш Е Н Н Я

від 20 травня 2026 року

№265/1

Щодо аналізу практики застосування Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту людини від впливу іонізуючого випромінювання».

З метою аналізу практики застосування Закону України "Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту людини від впливу іонізуючого випромінювання" від 23 серпня 2023 року № 3344-IX Комітет на своєму засіданні заслухав інформацію від центральних органів виконавчої влади у сфері захисту людини від впливу іонізуючого випромінювання.

В рамках здійснення парламентського контролю та відповідно до статей 14 та 24 Закону України "Про комітети Верховної Ради України" Комітет звертався до Кабінету Міністрів України листом від 26 березня 2026 року з питання стану розробки підзаконних нормативно-правових актів та своєчасності їх прийняття на виконання вимог зазначеного закону.

На виконання доручення Прем'єр-міністра України Ю.Свириденко від 30 березня 2026 року № 11367/1/1-26 Міністерство енергетики України (далі – Міненерго) поінформувало Комітет, що «відповідальними виконавцями заходів, передбачених Планом організації підготовки проектів актів та виконання інших завдань, необхідних для забезпечення реалізації Закону України, та вказаних у листі Комітету Верховної Ради України, визначено Державну інспекцію ядерного регулювання України, Міністерство охорони здоров'я України, а також Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (далі – Міндовкілля), функції якого відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 липня 2025 року № 903 «Деякі питання Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства» покладено на Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України.».

Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України (далі – Мінєкономіки) повідомило Комітет, що «відповідно до Плану організації підготовки проектів актів та виконання інших завдань, необхідних для забезпечення реалізації Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту людини від впливу іонізуючого випромінювання» (підпункт 1.3 пункту 1) Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів

України було визначено відповідальним виконавцем завдання, яким передбачалося подати Кабінетові Міністрів України пропозиції щодо затвердження Стратегії поводження з матеріалами, забрудненими природними радіонуклідами.

Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів було розроблено та підготовлено для направлення на погодження заінтересованим органам проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії поводження з матеріалами, обладнанням і відходами нафтогазовидобувної промисловості України, забрудненими радіонуклідами природного походження, на 2025 – 2030 роки» (далі – проект розпорядження).

Однак, у зв'язку із прийняттям постанови Кабінету Міністрів України від 21 липня 2025 року № 903 «Деякі питання Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства», якою встановлено ліквідувати Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів, а його функції покласти на Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства, проект розпорядження не було надіслано на погодження до заінтересованих органів.

Водночас, з огляду на те, що окремі повноваження Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів було передано до Міністерства енергетики України на сьогодні залишається неврегульованим питання реалізації завдання стосовно стратегії поводження з матеріалами, забрудненими природними радіонуклідами, оскільки Положенням про Мінекономіки, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2025 року № 903, не передбачено повноважень із забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері захисту людини від впливу іонізуючого випромінювання.

З метою вирішення питання щодо подальшої спільної роботи над проектом стратегії поводження з матеріалами, забрудненими природними радіонуклідами, Мінекономіки планує найближчим часом провести консультації та узгоджувальні наради з Міністерством енергетики України.».

Крім того, Мінекономіки додатково повідомили, що «з метою вирішення питання координації подальшої роботи над проектом стратегії поводження з матеріалами, забрудненими природними радіонуклідами, триває процес узгодження спільної позиції між Мінекономіки та Міненерго.».

Державна інспекція ядерного регулювання України (далі – Держатомрегулювання) поінформувала Комітет:

«1. Щодо затвердження стратегії поводження з матеріалами, забрудненими природними радіонуклідами.

Держатомрегулювання двічі взяла участь в опрацюванні та підготовці пропозицій та зауважень до проекту «Стратегії поводження з матеріалами, обладнанням і відходами нафтогазовидобувної промисловості, забрудненими радіонуклідами природного походження» (далі – Стратегія), що були розроблені та надані на погодження Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України.

Так, Держатомрегулювання листами від 20 грудня 2023 року № 21-37/14856-14469 та від 19 травня 2023 року № 21-37/6693-6596 надані зауваження та пропозиції до проекту Стратегії, надісланого на розгляд листами Міндовкілля від 17 листопада 2023 року № 25/2-22/17818-23 та від 02 травня 2023 року № 25/2-34/6707-23 відповідно.

Станом на 01 квітня 2026 року остаточний проєкт зазначеної стратегії на погодження до Держатомрегулювання не надходив.

Крім того, представники Держатомрегулювання взяли участь у міжгалузевій нараді на якій розглядалось питання про статус Стратегії поводження з матеріалами, обладнанням і відходами нафтогазовидобувної промисловості, забрудненими радіонуклідами природного походження, управління відпрацьованим обладнанням та матеріалами нафтогазової галузі, що містять природні радіонукліди. Проведення наради було організовано Комітетом Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування.

2. Щодо затвердження порядку проведення оцінки стану захисту людини від впливу іонізуючого випромінювання та ведення екологічних паспортів територій.

Держатомрегулюванням на лист Міндовкілля від 24 жовтня 2023 року №25/2-22/16517-23 були надані пропозиції до проєкту порядку проведення оцінки стану захисту людини від впливу іонізуючого випромінювання та ведення екологічних паспортів територій.

Крім цього, Держатомрегулювання щороку надає відповідні інформаційні матеріали обласним державним адміністраціям для підготовки екологічних паспортів територій.

3. Щодо затвердження порядку створення єдиної державної системи контролю та обліку індивідуальних доз опромінення.

Порядок створення єдиної державної системи контролю та обліку індивідуальних доз опромінення затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 18 листопада 2020 року №1141 «Деякі питання створення єдиної державної системи контролю та обліку індивідуальних доз опромінення».

4. Щодо затвердження порядку реєстрації джерел іонізуючого випромінювання, контролю та обліку індивідуальних доз опромінення, положення про Державний реєстр джерел іонізуючого випромінювання та індивідуальних доз опромінення.

Порядок реєстрації джерел іонізуючого випромінювання, здійснення контролю та обліку індивідуальних доз опромінення затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2000 року №1718 (із змінами внесеними постановами Кабінету Міністрів України від 18 листопада 2020 року №1141 та від 01.09.2021 № 49).

Положення про Державний реєстр джерел іонізуючого випромінювання, індивідуальних доз опромінення та порядок оплати послуг з їх реєстрації є

додатком 2 до Порядку створення єдиної державної системи контролю та обліку індивідуальних доз опромінення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 листопада 2020 року №1141.».

Державне агентство України з управління зоною відчуження (далі – ДАЗВ) на виконання доручення Кабінету Міністрів України від 30 березня 2026 року №11367/1/1-26 повідомили Комітет, що «ДАЗВ не є головним розробником нормативно-правових актів необхідних для реалізації повноважень Кабінету Міністрів України визначених статтею 9 Закону України «Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання».»

Зазначене в сукупності свідчить про недовіду врегульованість та розподіл повноважень центральних органів виконавчої влади, які формують політику у сфері захисту людини від впливу іонізуючого випромінювання.

За результатами обговорення питання, Комітет в и р і ш и в:

1. Інформацію щодо виконання вимог Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту людини від впливу іонізуючого випромінювання» від 23 серпня 2023 року № 3344-ІХ взяти до відома.

2. Рекомендувати Кабінету Міністрів України визначити центральний орган виконавчої влади, відповідальний за розробку підзаконних нормативно-правових актів, зокрема, щодо:

- затвердження стратегії поводження з матеріалами, забрудненими природними радіонуклідами;
- затвердження порядку проведення оцінки стану захисту людини від впливу іонізуючого випромінювання та ведення екологічних паспортів територій;
- організації і здійснення нагляду за виконанням заходів щодо захисту людини від впливу іонізуючого випромінювання на відповідних територіях обласними державними адміністраціями.

3. Розробити та привести зазначені нормативно-правові акти у відповідність до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту людини від впливу іонізуючого випромінювання» від 23 серпня 2023 року № 3344-ІХ.

4. Про результати та вжиті заходи поінформувати Комітет не пізніше 20 серпня 2026 року.

Голова Комітету

Олег БОНДАРЕНКО

